

Bojan och grävmaskinen

Johan Anderblad Filippa Widlund

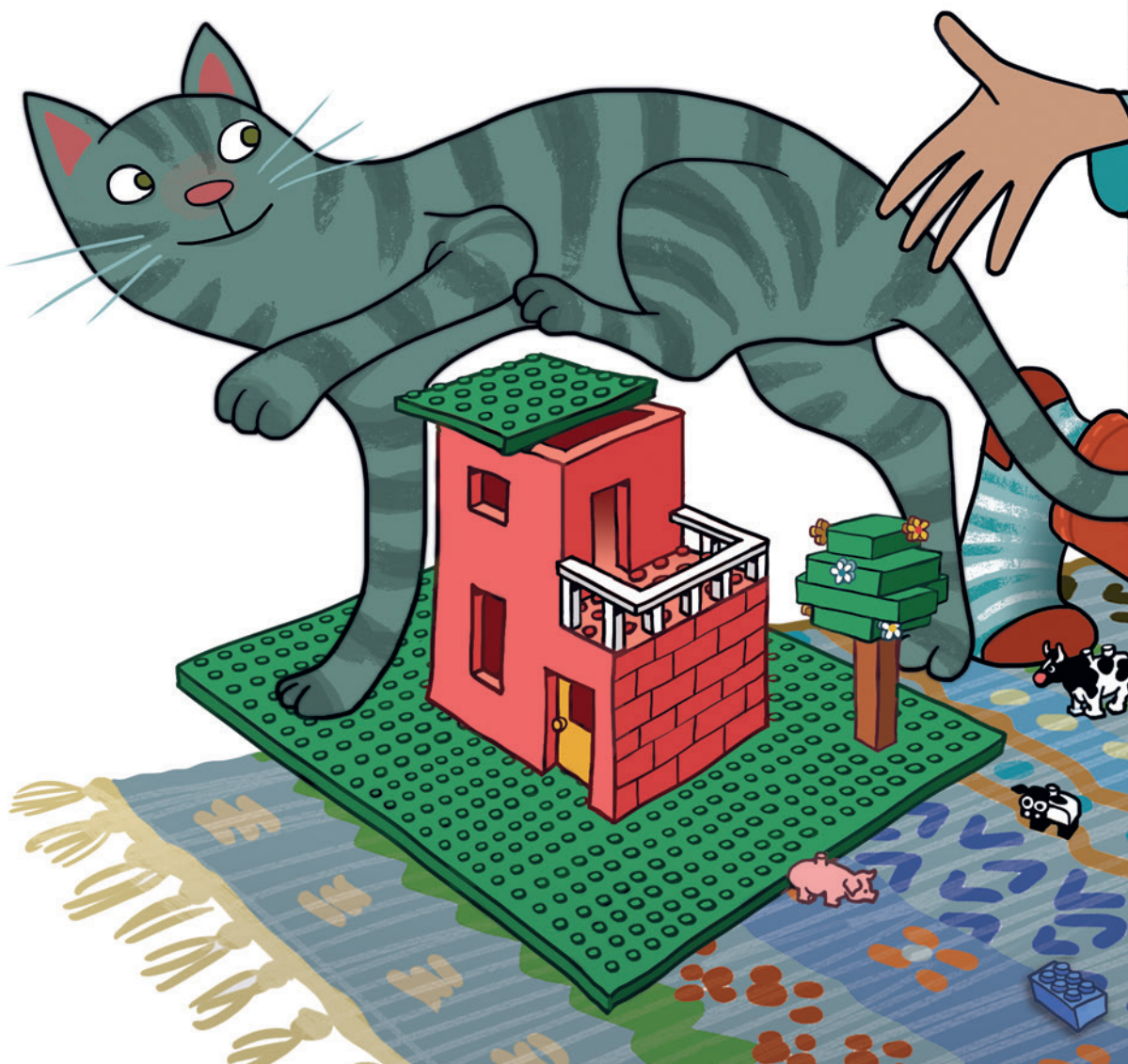
BONNIER
CARLSEN

Bojan gräver i legolådan. Han letar efter sista biten till sitt legohus. Katten Tussan hjälper till.

- Nu är det dags att hoppa i säng, säger mamma.
- Men jag har bara EN bit kvar, säger Bojan. Till taket.
- Du kan fortsätta imorgon, säger mamma.
- Men tänk om det börjar regna i natt då?
- Det kommer inte att börja regna.
- Men om det gör det regnar det ju in i huset, och då blir det blött i sängen.

Mamma skrattar.

- Du ska väl inte sova i legohuset?
- Nä, men djuren ska, säger Bojan. Kossan, grisen och fåret.

Vi handlar
konstnärst!
Gör du?

SPOLA
KRÄFTEN

GNESTA
BOKHANDEL

Vi handlar konsumentägt!
Gör du?

LULEÅ HOCKEY
LULEÅ HOCKEYFÖRENING 1977

KING CLASS

GNESTA BOKHANDEL

SPOLA KRÄMEN

Bojan gräver allt djupare i legolådan. Han formar handen till en skopa och lyfter upp stora högar av legobitar.

– Nu skulle man ha en grävmaskin, säger Bojan.

– Ja, säger mamma, en grävmaskin är bra när man ska gräva upp jord och grus.

– Och lego, säger Bojan. Undrar hur mycket man får plats med i en skopa?

– Det vet jag, säger mamma. Jag har ju kört grävmaskin.

– Har du? Berätta!

– Det får bli en annan gång. Nu måste du gå och lägga dig.

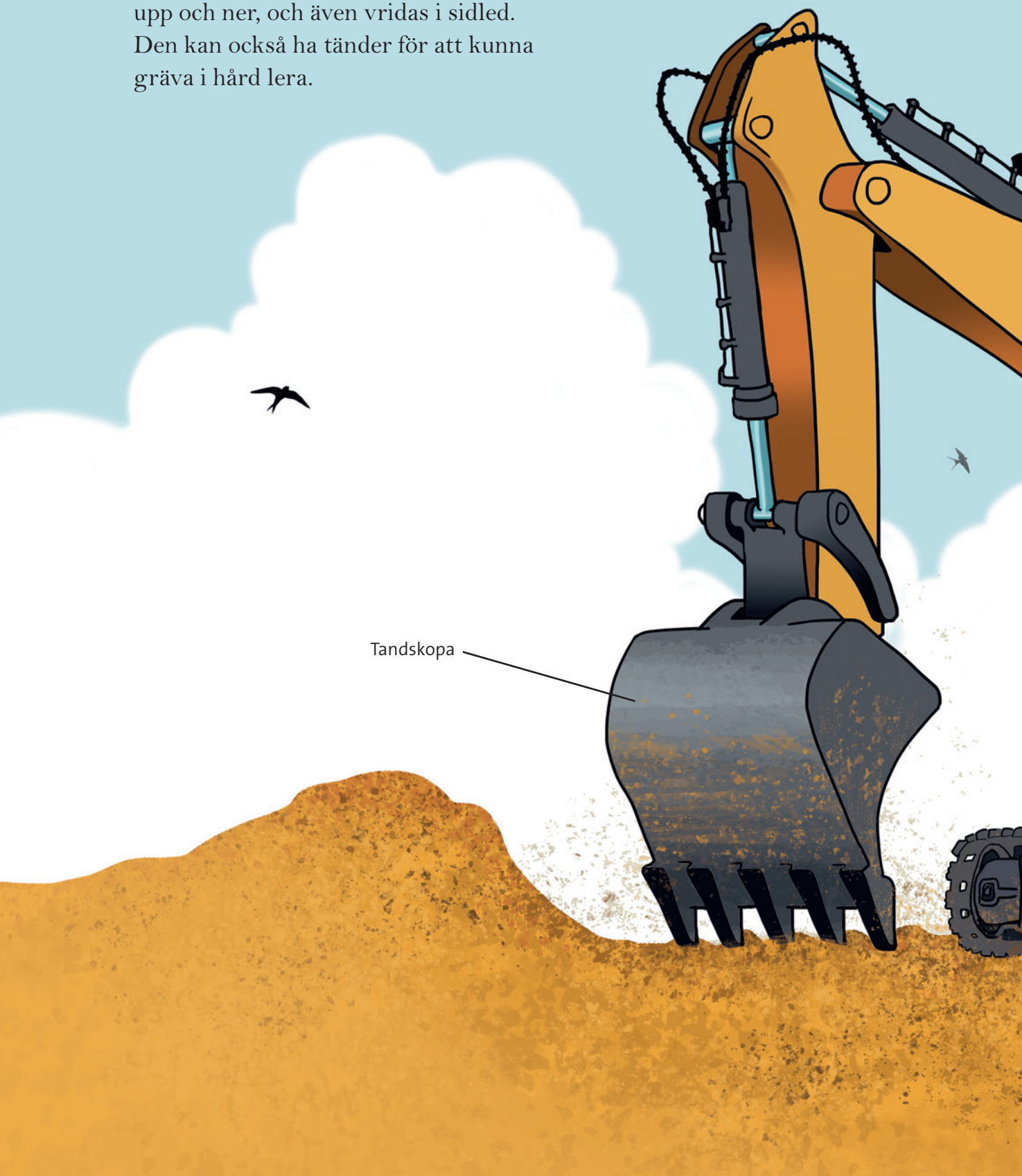
– Men jag kan inte sova om det inte finns något tak på huset, säger Bojan.

Mamma tittar på Bojan och ler. Hon hjälper till att leta efter takbiten i legolådan, och så berättar hon om grävmaskinen.

Mamma gillar att berätta om alla jobb hon haft, och hon har kört nästan alla fordon.

En grävmaskin har band eller stora hjul så den kan ta sig fram överallt. Även där det är riktigt lerigt. En lång arm håller en skopa. Grävskopan kan åka upp och ner, och även vridas i sidled. Den kan också ha tänder för att kunna gräva i hård lera.

Maskinisten sitter i en hytt med stora fönster. Det är viktigt med bra sikt åt alla håll. Starka lampor gör att man kan gräva även när det är mörkt. Den har en saftblandare på taket, ett orange roterande ljus som varnar andra när grävmaskinen arbetar.

En normalstor grävsjopa kan rymma tusen liter, lika mycket som fem badkar.

Hytten är grävmaskinistens arbetsplats. Där ska hen kunna sitta och jobba bekvämt en hel dag. Det finns värme och kyla, en skön stol och radio att lyssna på. Hytten och skopan är monterade tillsammans och går att vrida så man kan gräva på alla sidor av grävmaskinen. Det gör att man alltid har skopan framför sig.

Det finns ingen ratt att styra med. Istället kör man med två långa spakar. Den högra spaken driver det ena bandet och den vänstra det andra.

Oftast har föraren båda händerna upptagna av två joysticks som styr skopan, då kör man grävmaskinen med fötterna. Med höger joystick styr man hur skopan rör sig och med vänster joystick styr man hela armen.

Joysticks för skopa och arm

Körspakar

Ibland använder föraren båda fötterna och båda händerna samtidigt när hen arbetar med grävmaskinen.

En grävmaskin som har hjul kan snabbt flytta sig mellan olika grävställen och också ta sig fram kortare sträckor i trafik.

En grävmaskin med band står stadigare och kan ta sig fram där det är rejält ojämnt och köra över diken och i djup lera utan att fastna.

1 ton

2 ton

10 ton

40 ton

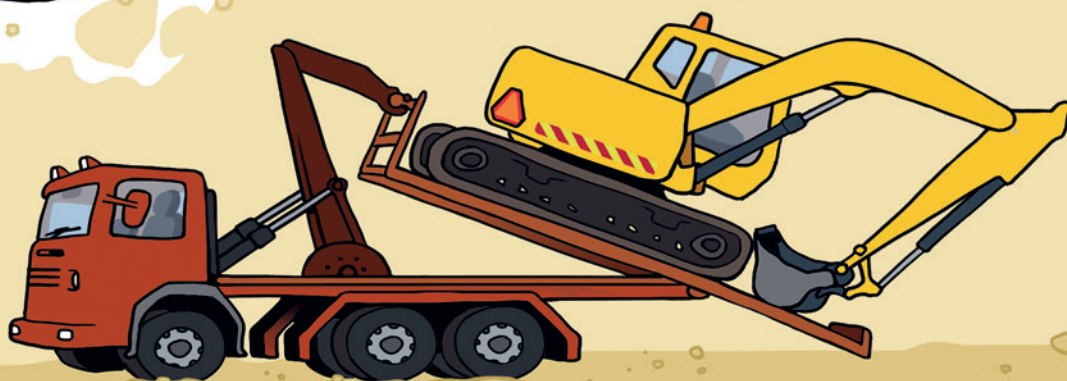

Grävmaskiner kan vara olika stora. Storleken anges efter hur mycket maskinerna väger och mäts i ton. Ett ton är lika mycket som en liten bil väger.

En liten grävmaskin väger ungefär 5 ton och passar bra där det är trångt när man ska ta sig fram. Om man till exempel ska gräva för avlopp till en villa.

En 25-tonnare räknas som en stor grävmaskin och passar bäst vid stora byggen där man ska gräva mycket och den kan stå kvar länge på samma plats.

En grävmaskin kan bara köras sakta. Den går inte fortare än man promenerar. För att flytta en grävmaskin behöver man därför en lastbil, en så kallad krokbil. Det är en lastbil som har en arm med en krok på och ett stort flak att ställa grävmaskinen på.

Man lägger ner maskinflaket på marken bakom lastbilen och drar upp grävmaskinen med kroken. Sen lyfter man upp flaket på lastbilen igen. Lastbilen kan sen köra iväg grävmaskinen till olika platser där det behöver grävas.

Ofta arbetar flera maskiner tillsammans på en arbetsplats. Om man ska gräva ut för bygget av ett hus måste ju jorden flyttas någonstans. Då jobbar grävmaskinen ihop med en lastbil. Lastbilsföraren ställer lastbilen så att grävmaskinen kan nå flaket med skopan utan att behöva köra grävmaskinen så långt.

När grävmaskinisten lastat flaket fullt tutar hen och lastbilen kan köra iväg. För att inte grävmaskinen ska behöva vänta använder man ofta flera lastbilar som turas om att köra bort jorden.

En grävmaskin kan också jämna till och göra marken plan. När man grävt ner ledningar i marken kan den fylla igen och göra fint. Den kan också lägga på nytt grus och jämna till så det blir alldeles plant.

När man jämnar till använder man en planerskopa med rak kant.

Bojan gräver i legolådan. Plötsligt hittar han legobiten han letat efter.

– Titta, ropar Bojan. Takbiten!

– Ja, va bra. Då slipper det regna in i natt.

– Det skulle ju inte regna i natt, sa du.

– Man vet aldrig, säger mamma och ler.

Tussan sprätter till en legobit så den far över hela rummet. Bojan skrattar.

– Såg du några djur när du jobbade med gräv-maskinen? frågar Bojan.

– Nja, man måste se upp så att man inte skadar någon igelkott eller groda. Fast i skogen kunde man få se stora djur.

– Grävde du så du skadade ett stort djur?

– Nä, stora djur ser man ju, så det är ingen fara.

Men en gång räddade jag faktiskt några rådjursungar.

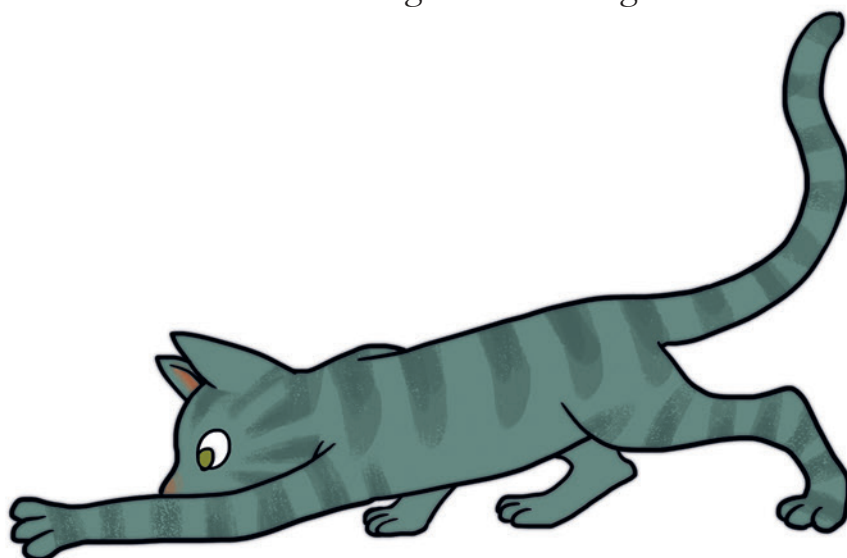
– Gjorde du? Berätta!

– Det får vi ta en annan gång. Taket är klart, nu är det läggdags.

– Jag kan inte lägga mig än, jag måste ju städa först!

Mamma skrattar. Hon hjälper till att plocka upp några legobitar och så börjar hon berätta.

– Det var en tidig sommarmorgon ...

Jag skulle gräva en damm. Ju mer jag grävde desto mer fylldes vattnet på från den å som rann ut i dammen. Vattnet steg kraftigt och det bildades små öar. Plötsligt såg jag hur det rörde sig på en ö. Jag slog av maskinen och lyssnade. Jag hörde ett konstigt ljud. Det lät som en hund som skrek eller skällde gällt.

– Uiiip! Uiiip!

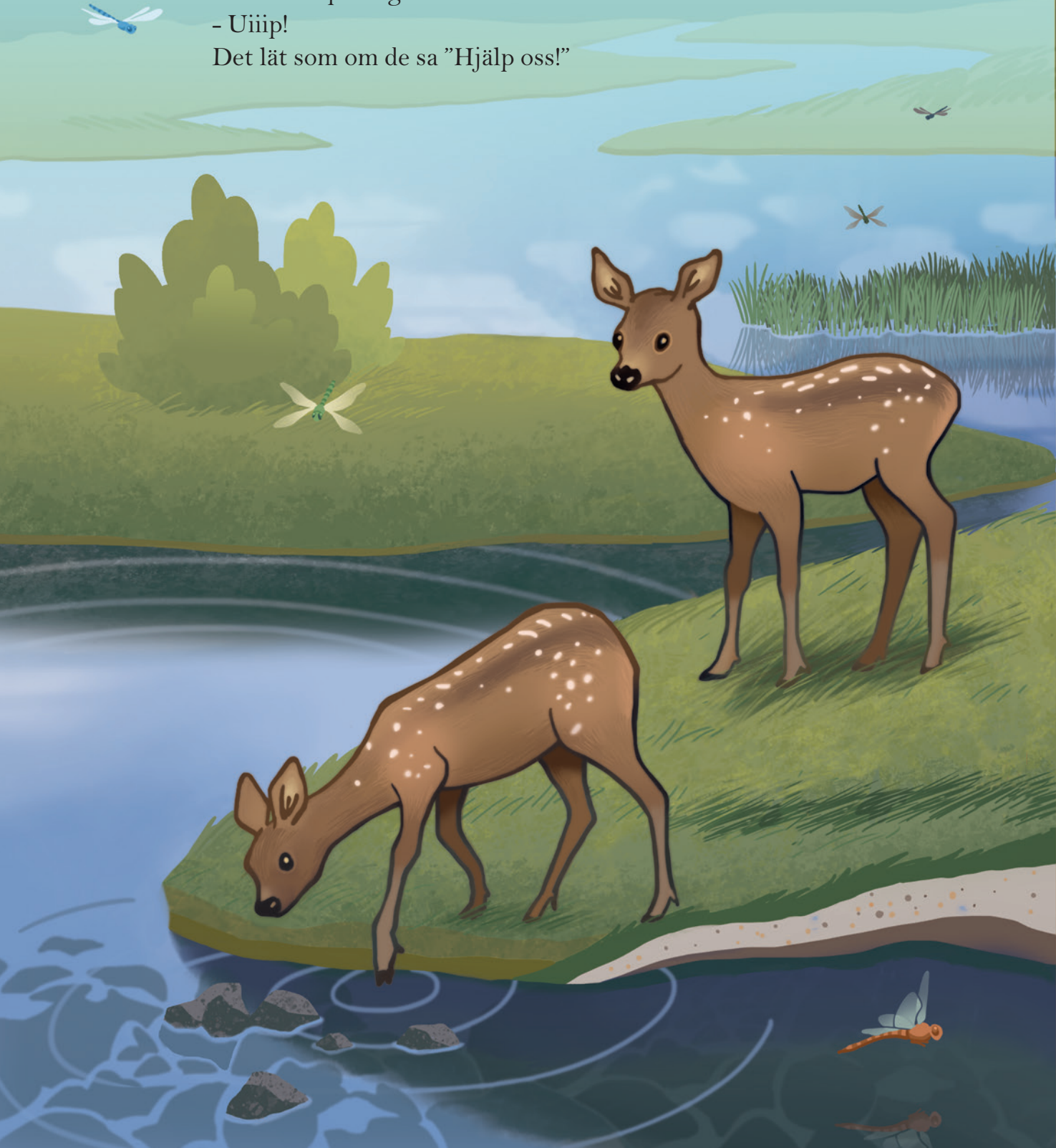

Två små rådjur hade fastnat på en ö och kunde inte ta sig därifrån. Ett av rådjuren försökte ta sig ner i vattnet för att simma därifrån. Det var stenigt och svårt att ta sig ner i vattnet så den kravlade upp igen.

De tittade på mig.

- Uiiip!

Det lät som om de sa ”Hjälp oss!”

Men jag kunde inte ta mig till ön i det djupa vattnet. Enda sättet att rädda rådjuren var att bygga en slags bro åt dem.

